

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2025-0000053116

Datum
28 januari 2025

Opgesteld door
[REDACTED]

Samengewerkt met
BFR / D&B

Bijlage(n)
1

Aan
Van

mBZK
CZW

nota

Brief gedecentraliseerde eenheidsstaat

Aanleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling van BZK op 9 oktober is door het lid Wingelaar (NSC) aandacht gevraagd voor de gedecentraliseerde eenheidsstaat. Concreet deed zij hierbij de suggestie om het feit dat Nederland een gedecentraliseerde eenheidsstaat is, in de Grondwet te verankeren. Ook zou hierbij een decentralisatiebeginsel moeten worden opgenomen. U heeft aangegeven hier per brief op te zullen reageren.

Op 12 februari vindt er een commissiedebat bestuurlijke organisatie en democratie plaats. Het onderwerp van deze brief raakt hieraan, dus het streven is verzending van de brief voor het commissiedebat, zo is ook besproken op het PO van 28 januari 2025.

Geadviseerd besluit

De bijgaande brief te ondertekenen ter verzending aan de Tweede Kamer

Kern

De conceptbrief is in het PO van 28 januari besproken. Dat heeft niet tot inhoudelijke wijzigingen geleid. De brief is open en met name informerend geformuleerd. De brief benadrukt dat Nederland een gedecentraliseerde eenheidsstaat is en dat een decentralisatiebeginsel breed wordt aangenomen als uitgangspunt in onze bestuurlijke inrichting. Tegelijkertijd is dit decentralisatiebeginsel bij eerdere gelegenheden zeer bewust niet afzonderlijk in de Grondwet opgenomen. In de brief worden de overwegingen die tot die keuze hebben geleid nader toegelicht.

De brief heeft als toon het schetsen van de inhoud van het huidige constitutionele recht en het bieden van een opening voor gesprek. Er worden (dan ook) geen voorstellen gedaan.

Toelichting

Hoofdstuk 7 van de Grondwet bevat de bepalingen over provincies en gemeenten. Daarin ligt besloten dat Nederland een gedecentraliseerde eenheidsstaat is. Nu het lid Wingelaar heeft aangegeven juist dat beginsel grondwettelijk vast te willen leggen, is onze inschatting dat zij op dit punt geen verandering beoogt. In een gedecentraliseerde eenheidsstaat als de onze beschikken decentrale overheden over eigen bevoegdheden, maar worden deze bevoegdheden wel uitgeoefend binnen de kaders van de eenheidsstaat.

Op de meeste punten legt de Grondwet de verantwoordelijkheid voor de nadere invulling van de verhouding tussen Rijk, provincies en gemeenten bij de wetgever, zonder dat de wetgever inhoudelijk wordt gestuurd. Dit biedt de wetgever de ruimte om eigen afwegingen te maken en legt bij de wetgever dus ook de verantwoordelijkheid daarbij prudent met decentrale overheden om te gaan.

Onze referentie
2025-0000053116
Datum
28 januari 2025

De brief onderkent dat de wetgever dit niet altijd ten volle doet. Ook wordt in de brief beschreven dat momenteel op verschillende wijze beleidsmatig inzet wordt gepleegd om de omgang met decentrale overheden te verbeteren. In uw beleid ligt hierop – mede gelet op het regeerprogramma – een belangrijke nadruk.

Politieke context

Het lid Wingelaar mocht tijdens haar inbreng niet geïnterrumpeerd worden (het betrof haar maidenspeech). Andere partijen hebben ook niet inhoudelijk gereageerd.

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief gedecentraliseerde eenheidsstaat	